СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 216. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 17. вересня 1930. VOL. XXXVIII. No. 216. Jersey City, N. J., Wednesday, September 17, 1930. THREE CENTS.

ЗА ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Гери Е. Гуль, генеральний іміґраційний комішенер, говорив на радіо про потребу дальшого обмеження іміґрації.

Він обговорив теперішне безробіття і підніс, що воно було би далеко більше, коли би не були зменшили припли符 іміґрації. Бо навіть по обмеженню іміґрації прибуло до Злучених Держав у минулому році 241,700 іміґрантів. З того цілком певно половина забрала роботу тим, які вже тут були. А щоби то було, говорив Гуль, коли би прибувало річно по одному міліонови нових іміґрантів, як це було до обмеження.

Гуль заявився за дальше обмеження іміґрації, принаймні в тім часі, коли маємо до діла з таким великим безробіттям. Він є проти допущення майнерів, музикантів, ткачів, мулярів, столярів, каменярів, акторів, шевців, переплетників, звичайних чорноробочих, кравців, голярів, кельнерів і т. д.

ГЕРСТ ПРО ЕВРОПУ І ФРАНЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — На німецькім корабли „Европа" повернув до Злучених Держав відомий пресовий маґнат Вилієм Рендолф Герст, котрому недавно виповіли у Франції гостинність і казали забиратися з Парижа. Французький уряд зарядив це тому, що Герст критикує дуже остро в своїй пресі Францію і її політику.

Герста повитали в нюйорській пристані кілька сот американських інвалідів світової війни. У відповідь на привіт Герст заявив, що радий, що вже є назад у свобідній Америці, бо в Европі є дуже мало свободи і дуже мало демократії. Америка, говорив Герст, є краєм правди і світла. А сказати правду в Франції, значить, бути викиненим за двері. Сказати тесаме в Росії, значить, уважати себе щасливим, коли не розстріляють.

Герст подав далі, що він за час свого 67-літнього життя з нічого не є так задоволений, як з того, що його прогнано з Франції. Він уважав своїм обовязком як журналіст подавати правдиві інформації. Тесаме застосовував він до Франції. Це й було його обовязком як американського горожанина.

Франція, говорив далі Герст, підкуплює журналістів і бере їх на вудку, яка зветься стяжкою Почесного Леґіону. Ношення і принимання таких відзнак повинно бути в Америці законом заборонене.

„ЕНТЕРПРАЙЗ" ГОРОЮ.

НЮПОРТ (Род Айленд). — Виходить, що Америка готова виграти в яхтових перегонах з британським яхтом „Шемрок".

Перегони ті так захопили американських маґнатів, що вони навіть забули за біржу, покинули її і поїхали приглядатися перегонам. А банкир Фаненшток, котрий був призначений присяжним суддею, не явився на розправі саме ізза яхтових перегонів. Суддя візвав його до оправдання, але чи його за те покарають, не знати.

ЛЕТУНІВ ВИТАЮТЬ З ЕНТУЗІЯЗМОМ.

БОСТОН. — Французьких летунів Коста і Белонта повитали з величезним одушевленням, яке подобало на привіт, котрий влаштовано маршалови Жофрови, коли він відвідував Бостон підчас світової війни.

ШУКАЮТЬ ЗА ХАБАРНИЦЬКОЮ СИСТЕМОЮ.

НЮ ЙОРК. — Суддя найвищого суду, Ф. Дж. Мек Кук, виголосив промову до надзвичайної лави присяжних суддів, яка має розглянути справу бувшого маґістратського судді Іволда, котрий купив собі те місце хабарницькою дорогою.

Суддя Мек Кук підніс, що судді мають розслідити не тільки справу Іволда, але шукати за тою хабарницькою системою, якою послугувалися інші урядовці, щоби дійти до свого становища. Це є саме обовязком суддів знайти той хабарницький шлях.

ПЛЯТФОРМА АМЕРИКАНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — З приводу виборчої кампанії до конґресу американські соціялісти проголосили, що обі партії не відповіли своїм завданням. Соціялістична розвязка теперішньої економічної кризи обнимає такі справи: державне забезпечення безробітних, знесення военних довгів, знесення всіх військових заведень, заведення референдума в справі прогибіції, забезпечення фармерів з боку уряду на случай злої погоди, державний заряд збіжевими елевейторами і млинами та знесення тарифи.

ЛІК НА ЦУКРОВУ ХОРОБУ.

НЮ ЙОРК. — З Буенос Айрес привезено з компанії Армура 40,000 фунтів підшлункових желез, які мають бути вжиті для виробу інзоліну, нового ліку проти цукрової хороби.

КОНВЕНЦІЯ ТОРГОВЦІВ ЖЕМЧУГАМИ.

НЮ ЙОРК. — 1,000 дрібних торговців жемчугами зїхалися на конвенцію і виставили в готелю „Пенсилвенія" свої товари, які мають чудовий вигляд, бо є спеціяльно освітлювані. Але є рівнож і спеціяльно хоронені проти бандитських нападів.

ДЮІ ПРОТИ ОБИДВОХ ПАРТІЙ.

Професор Джан Дюї з Ню Йорку каже, що обидві головні американські партії не є здатні правити краєм, бо ними керують хабарники і люди особистої наживи.

СЕЛЯНСЬКИЙ БУНТ.

У Вершовицях коло Радома (Польща) прийшло до великого занепокоєння селян. Селяни не хотіли допустити землемірів до переведення поділу землі. Землеміри приступили до праці під охороною сильного відділу поліції. Тоді напали 400 селян, зоружених косами і вилами, на поліцію. Поліцаї боронилися слізними бомбами. Тоді окружили селяни поліцаїв і обляли їх. Прибули жандарми і почали наступ з шаблями в руках. В часі бійки зранено тяжко косами двох поліцаїв. Між селянами є кілька десяток ранених. Поліція заарештувала 16 селян.

БУРЖУЯМ НЕ ВІЛЬНО ЛІКУВАТИСЬ.

Комісаріят Здоровля у Москві видав розпорядок про контролю клясового походження недужих, що лікуються в радянських санаторіях. Всі недужі буржуазного походження будуть викинені з санаторій.

КОЛИ ПІЧНЕТЬСЯ НОВА ВІЙНА.

Німецький письменник Гайнц Еке написав книжку, яка викликала сензацію серед усіх тих народів, на яких мову вона була перекладена. В цій книжці подані інформації чотирох шпиґунів, котрі інформовані дуже добре про закулісові справи держав. Один з цих шпиґунів був перед війною в службі німецького міністерства закордонних справ, а підчас війни працював у німецькім ґенеральнім штабі. Він твердить, що сьогодня шпіонують всі держави в таких самих розмірах як 1910 року і заключує з цього, що війна вибухне 1934. року. Чи якраз 1934. рік буде критичним роком, побачимо. Але що всі держави зброяться і зближаємося до війни, про це не може бути ніякого сумніву..

ВТОПИЛОСЯ 9 ОСІБ В ДНІПРІ.

З Київа доносять, що в околиці міста захопила буря на Дніпрі човен з пасажирами. Шість жінок і троє дітей втопилися. Десять осіб уратовано.

САМОГУБСТВО УРЯДОВЦЯ БАНКУ.

В Коломиї відібрав собі життя вистрілом з револьверу Станислав Рінґ, урядовець коломийського Відділу Банку Господарства Краевого. Причина самогубства невідома.

СТРАШНА ПІМСТА.

В Ріо де Женейро (Бразилія) склався такий випадок. Їдучого Бразилійця в автобусі вколов хтось затроеною голкою. Скалічений вкоротці помер на затроення крови. Професор медицини, д-р Веччіо, заналізував отрую. Частину отруї, що лишилася на одежі зраненого, запустив морській свинці для досліду. В протязі 90 годин свинка згинула. Слідство ведеться і поліція має вже в своїх руках автора цеї страшної події, котрий з пімсти завдав йому таку смерть.

ЩОСЬ ТАКЕ ЯК УКРАЇНІЗАЦІЯ.

Білоруський літературний журнал „Звязда", який виходить у Минську, пише, що в урядах на Білій Русі акція білорусинізації переведена так поверховно, що тільки машиністки говорять і пишуть по білоруськи, а всі уряди обсаджені Москалями, які не хочуть говорити ні урядувати по білоруськи. У фабриках все урядування ведеться по російськи. У ветеринарійнім інституті 2 професори знають білоруську мову. Студенти цього інституту це здебільша Росіяни, які білоруських студентів називають „мужиками". Радянські урядовці ширять поголоски, що білорусинізація не потрібна і що комуністи мають важнішу роботу, ніж учитись по білоруськи, бо Білорусини і Росіяни це один нарід.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКА АҐІТАЦІЯ НА УКРАЇНІ.

ДПУ, тайна большевицька поліція, відкрила авторів протибольшевицької аґітації в рядах відділів армії, висланих на Україну. В кількох полках викрито заговірників, котрі працювали в порозумінню з „Лігою Оборони Селян" проти колективізації. В казармі 3-го полку з Полтави найдено склад маніфестів за повалення совітської диктатури.

ЖУРНАЛІСТ УБИВ СВОЮ МАТІР.

Велику сензацію викликало у Берліні вбивство, яке доконав на особі своєї 47-літньої матери 25-літний німецький журналіст Тілек. Після вбивства Тілек сам зголосився на поліцію і заявив, що він убив матір в обороні свого власного життя. Слідство виявить, чи це правда.

РОЗБИТТЯ КАСИ В КОСОВІ.

В ночі 16. на 17. серпня ц. р. невідомі справники розбили комунальну касу в Косові і забрали 17,000 золотих. „Львовскі Курер Поранни" подає цю вістку в рубриці п. з. „Знову нові саботажі гайдамацьких банд".

КРАДІЖ КРІСІВ.

„Ґазета Варшавска" подає, що в часі постою полку піхоти в Болшівцях коло Галича Українці вкрали в ночі 100 крісів.

ПАНАХИДА ЗА БЛ. П. ГРИЦЯ ПІСЕЦЬКОГО.

„Львовскі Курер Поранни" подає з Городенки, що там відбулося поминальне богослуження за бл. п. Гриця Пісецького („українського пластуна-бандита"!), який згинув під Бібркою. В богослуженню мало взяти участь шість священиків і мав співати хор шкільної молоді.

РОЗПРАВА ДВАЦЯТЬ-ОДИН СВЯЩЕНИКІВ.

В окружнім суді в Коломиї відбулася в дні 12. серпня ц. р головна (після кількох розправ) розправа проти двацять один священиків з Коломийщини за вживання української мови в урядуванню. Обвинувачених боронили д-р І. Чернявський і д-р О. Коссак. Всіх звільнено на основі рішення найвищого суду у Варшаві, що закон про мову урядування державних і самоуправних чинників не заключає в собі ніяких карних санкцій.

СВЯТО НА МАКІВЦІ.

Дня 10. серпня ц. р., як що року, влаштовано на стрілецьких могилах на Маківці Свято Могил. Хоч і була непогода, зібралося на памятній і дорогій Українцям горі коло чотири тисячі народу. Громадно прийшли сусідні села зпід Маківки, приїхали люде фірами з цілої Скільщини, Стрийщини й інших повітів та зі Львова. Коло цвинтаря на горі розбили свої шатра пластуни, кооперативи й крамарі приїхали зі своїми „будками" й купецькими возами, а громади дідів неначе на відпустовому місці молилися за душі „погибших" стрільців. На цвинтарі пластуни уладили престол і прибрали високий хрест. В 12-тій годині почалася Служба Божа з панахидою, а потому слідували: проповідь о. Демчука, бувшого полевого духовника І. корпусу УГА, і промови д-ра Загайкевича та бувшого Усусуса Мацюка. Маківка, яку перші знайшли і відвідували наші пластуни, стає з кожним роком більше відомим і відвідуваним цілим українським народом „святим місцем."

ПОЖЕЖІ Й УВО.

Польська преса переповнена вістками про пожежі в цілій Польщі. На наших землях всі ці пожежі приписують УВО. В ночі з дня 15. на 16. серпня ц. р. згоріло пять стирт на фільварку ґрафа Владислава Пінінського в Сущині, повіт Тернопіль. Підпалено стирти одночасно в кількох місцях. „Львівський Курєр Поранни" пише, що це „підпалячі з УВО далі працюють". — Цейже часопис під заголовком „гайдамацькі банди далі гуляють" подає вістку про підпалення в дні 18. серпня стирти конюшини на фільварку ґр. Потоцького в Старім Селі коло Бібрки. — Вкінці дня 16. серпня ц. р. спалилися три стирти збіжжа на фільварку князя Казимира Любомирського в Городенці. І знову пише польська преса, що ці стирти підпалили Українці. — Дня 19. серпня ц. р. як подає „Львовскі Курєр Поранни", спалено стирту пшениці на фільварку Чарковського в Стрілках. — Цьогож дня на фільварку у Воловім спалено дві стирти пшениці й одну стирту конюшини. В часі пожежі поліційна патруля натрафила у Воловім на якихсь людей, котрі втікли перед постерунковим до ліса. Поліція віддала до них кільканацять стрілів. Стирти мали бути підпалені в кількох місцях рівночасно на даний сиґнал вистрілом. — Вкінці подає „Львовскі Курєр Поранни", що на фільварку барона Гороха коло Коломиї спалено три стирти збіжжа. Справники, не зважаючи на погоню, мали втекти.

НЕВДАЧА РОСІЙСЬКОЇ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЗИЧКИ.

З Москви доносять, що вислід розписаної з початком липня позички для фінансування „Пятирічки в чотирох роках" лишився поза сподіванками помимо інтензивної пропаґанди. Позичка має ту невигоду, що її облігації є продайні лише у виїмкових випадках. Та правительство було приневолене до цього кроку. Про вислід підписувань звідомляється, що робітники й урядники підписали лише 35—40% предвиджених сум, проче населення лише 7%, а селяни лише 2—3%.

СПРАВА ПАН-ЕВРОПИ ВІДТЯГАЄТЬСЯ НА РІК

БУДЕ СТВОРЕНА СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ ЛІҐИ НАЦІЙ ДЛЯ ДОКЛАДНОГО СТУДІЮВАННЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Англійський погляд, що федерація Европи може бути утворена лише під контролею Ліґи Націй, одержала перемогу. Бріян на нараді з Гендерсоном погодився на те, що він як докладчик, на пленумі Ліґи буде домагатися, щоби з лона Ліґи Націй була створена спеціяльна комісія для докладного студіювання пляну й можливости утворення пан-Европи.

В цю комісію мають увійти представники всіх европейських держав, які в принципі погодилися на утворення федерації Европи. Комісія має представити в наступнім році свої висновки на розгляд пленума Ліґи Націй, який знову збереться у вересні. Це вважають значною побідою англійської дипльоматії.

ҐІНДЕНБУРҐ ПРОТИ ФАШИСТІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Вибори до парляменту, які дали 107 посольських місць фашистам, ускладнили політичну ситуацію в Німеччині. Прихід фашистів до влади міг би зірвати всі пляни мирного відбудовування Німеччини після війни та її добрі відношення з Францією й з іншими державами бувшої антанти.

На нараді канцлера з президентом Ґінденбурґом виявилося, що й сам старий президен є проти того, щоби в нове правительство ввійшли фашисти, бо це погіршить міжнародне становище Німеччини. Тому президент Ґінденбурґ заявив, що він ужиє свого впливу, щоб не допустити фашистів до уряду.

Соціялісти, які мають у парляменті відносну більшість, згідні створити урядовий бльок з поміркованими буржуазними партіями. Коли це станеться, то вони тоді зможуть утворити правительство, яке буде мати значну більшість у парляменті.

У ФРАНЦІЇ ЗАНЕПОКОЄНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Вся преса занепокоєна виборами в Німеччині. Ґазети пишуть, що значна скількість мандатів, здобутих фашистами та комуністами, говорить про те, що в Німеччині зростають настрої проти Версальського мира та проти пляну Йонґа, чи взагалі проти всіх плянів, які тепер переводяться в життя для заспокоєння Европи й для ліквідації наслідків війни.

Націоналістична преса говорить про німецьку загрозу й старається доказати, що Німеччина стає на шлях отвертої підготовки війни для реваншу. Урядова преса та преса поміркована не так песимістично задивляються на справу й не лякають німецькою загрозою, але признають, що тепер значно погіршиться становище Німеччини в міжнародньому життю.

СТРАЙКИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — В Барселоні застрайкувало 30,000 будівельних робітників. Не зважаючи на те, що страйк має економічний характер, поліція арештувала 12 робітників. Це перший страйк за сім років у Барселоні.

В Ґранаді вже довший час треває загальний страйк. Поліція стріляла в натовпи страйкарів, коли вони хотіли врядити демонстрацію на вулицях міста. Кількох страйкарів тяжко поранено.

В Кадизі тягнеться страйк далі. Життя майже зовсім завмерло. Трамваї по вулицях міста ходять під охороною жовнірів з військовими машиністами та кондукторами.

ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДО-КИТАЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Недавні заворушення в французькому Індо-Китаю були значно більші ніж раніше повідомлялося про них. Поліція арештувала понад 100 ріжних ворохобників. Міністерство кольоній тепер оголосило відомости, що заворушення в Індо-Китаю були організовані московськими комуністичними аґентами.

В деяких місцях доходило до кривавих сутичок з поліцією, яка старалася привернути порядок. Ці події відбувалися між 8. і 12. вереснем.

МАНДЖУРІЯ ЗБЕРІГАЄ НЕВТРАЛІТЕТ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Після того, як війська манджурського ґубернатора захопили значні простори північного Китаю, вони залишаються спокійно стояти залогами в захоплених ними містах. В жадні военні акції воюючих між собою китайських груп вони не втручаються.

Ґубернатор Манджурії вважає, що це діло самих північних ґенералів та нанкінського правительства помиритися поміж собою. Нанкінське правительство думає, що дійсного мира не може бути до того часу, поки воно не одержить повної побіди над північними ґенералами. Війська його тепер ведуть успішні операції проти північних ворохобників.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛОФ НЕ БЕРЕТЬСЯ

Теперішне безробіття в Америці большевики пробують використати для своєї партії. Уряджують демонстрації безробітних, під командою комуністів, які безробіттю стільки помагають, що мерлому кадило. Комуністичні ґазети кричать, що тільки вони пишуть про безробіття, що тільки вони одні дбають за безробітних, що тільки вони одні найшли основний лік на безробіття.

Який вплив має все те циганське балакання на тему: „Нема правди в світі, тільки в мені"? Відповіддю на се остнні вибори, з котрих одні вже відбулися, а другі незадовго відбудуться. Відбулися минувшого вівтірка міські вибори в Дітройті, одному з найбільших міст Америки. При голосованню віддано там 310,000 голосів. З того комуністичний кандидат дістав 3,400 голосів. Се значить коло одного процента голосів упало на комуніста. На кождих сто голосів відданих у тих виборах, за комуністичного кандидата заявився тільки один голос.

Сей невідрадний стан комунізму відбивається тим сильніще на тлі американського безробіття, з якого комуністи пробують вкувати арґумент для себе. Місцевих обставин, які працювали би проти комуністів, нема. Навіть навідворот: комуністи мали богато умов, для себе дуже сприятливих. У місті Дітройті є богато робітників, занятих у великому промислі, в якому їм добитися на дорогу самостійного підприємства неможливо. Значить, се в соціялістичному розуминню пролетарі. До того в головному промислі міста Дітройту, себто в виробі автомобілів, тепер тяжке пересилення. Після обчислень цензусового бюра в Вашинґтоні число безробітних у Дітройті виносить 78,000 робітників. Лишень одно місто в Америці, а то Ню Йорк має більше безробітних, але Ню Йорк числом людей перше місто в Америці, а Дітройт доперва четверте. Коли до сих 78,000 безробітних, поданих Бюром, додати тих, яких тепер відправлено без заплати на неозначений час, то число безробітних у Дітройті виносить около 125,000. До того, серед виборців Дітройту є богато людий, які мають мало досвіду в правлінню й політиці й які тому природно піддаються всякій радикальній аґітації.

Дітройтські вибори показують повну невдачу комунізму серед американського робітництва. Комуністична аґітація американського робітника не береться. Підливають з Москви сей комуністичний гриб, але він в Америці не росте.

ЩО ТАКЕ АМЕРИКАНЕЦЬ?

Оповідає один американський письменник, що йому й одному його товаришови, котрий з часом став в Америці широко звісним видавцем, захотілося дуже забавитися в Анґлії за Анґлійців. Просто забаглося їм укрити свою національність. Чували вони видно, що се не легка штука, і тому вони не тільки вбралися на анґлійський фасон, але й пожили якийсь час між анґлійськими студентами, щоби набратися анґлійського акценту. По ціломісячнім приготованню вибралися вони на головну вулицю Лондону. Замішалися з товпою, грали Анґлійців, були певні, що ніхто їх від Анґлійців не відріжнить. Нагло до них підбігає хлопчина, продаючий ґазети, й кричить: „Страшний випадок у Злучених Державах. Бруклинський міст завалився. Тисячі людий загинули".

Кинулися Американці купувати ґазету. Взяв кождий з них одну ґазету для себе, заплатив, а тоді ґазетчик каже до них: „Даруйте, панове, але там нема нічого за сей випадок в Злучених Державах. Се я тільки так кричав, щоби ви ґазету купили. Я пізнав, що ви Американці".

Сей випадок сейчас застановив Американців. По чому ґазетчик міг пізнати їх національність, котру вони хотіли так добре закрити? В чому лежить суть американства? Що вони зробили такого, що їх сейчас пізнано в товпі?

Такі події певно случалися й другим Американцям, що подорожували по чужих краях. І кождий з них завдавав собі такі питання.

Що таке Американець? По чому пізнати Американця в поступованню? Чим він відзначається від людий других рас і національностий?

Американець не Анґлієць.

І не лишень нині над сим Американці думають. Над сими питаннями вони думали не мало в перші роки своєї самостійности, по своїм відорванню від Анґлії. Тоді Америка хотіла чимскорше перемінити свій нарід у щось, зовсім відмінного від анґлійського. Тому вона підносила й підчеркувала всяку ріжницю між Американцем і Анґлійцем, щоби в почуттю сеї ріжниці найти підпору для вдержання американської самостійности від Анґлії на все. Не богато осягнено підчеркуваннєм сеї ріжниці. Американець і так знав, що він відмінний від Анґлійця, але чим саме відмінний, сього не найдено.

Коли вже Америка вдержала свою самостійність від Анґлії через три покоління, даючи сим доказ собі й світови, що вона вдержить її й на будуче, коли вже Америка доказала горожанською війною, що її скупча сила сильніща від розбіжних сил поодиноких околиць, Американець став щораз менче звертати уваги на ріжницю між собою й Анґлійцем. Тоді знов Анґлієць, ображений тим, що люди його крови так відпекуються всякої подібности з ним, заїжджає до Америки й тут малює Американця, підчеркуючи ріжницю між собою та новим Анґльо-Саксом, що витворюється в Америці. Се причинилося до поглиблення ріжниці між Анґлійцями й Американцями, але воно теж не відкрило докладно, у чому властиво лежить суть американського характеру.

Прийшла світова війна та часи великого зацікавлення Америки Европою. Здивувало тоді Американця немало, що де він не появився, всюди його пізнавали як власне Американця. Деколи Американець убереться по анґлійськи, наживеться серед Анґлійців, набереться анґлійського акценту й вже певний, що його ніхто не відріжнить від Анґлійця, а тут його при стрічі сейчас пізнають як Американця. По війні Американець став важним у світі типом. Про нього всі говорять. Одні його представляють як великого благодітеля, другі як скупаря, що витягає послідні жили за позичені гроші, а всі майже хочуть наслідувати Американця в поступованню. І знов Американець стає свідомим себе самого й свого поступовання і питається себе: Що в мені такого, що люди так мною цікавляться?

В американськім горні.

Та Америка ще далеко не одноцілий народ. Війна властне розкрила Америці факт, за який вона нераз забувала, що в Америці живуть великі маси незасимільованих, незіллятих з американською культурою, людий, яких так пізнати як не-Американців, як Американця пізнати в Европі як не-Европейця. Богато з тих людий в Америці на силу береться стати Американцями. На силу беруться грати ролю Американців. Кричать, що сили їм стає: Ми Американці! Ми не хочемо знати ніякого инчого краю, тільки Америку! Нас нічого не обходить ніякий старий край! Нас не обходить нічого, що діється поза океаном! Наша вся думка по сім боці океану!

Так вони кричать-репетують, а тут ті самі Американці, котрих вони наслідують, цікавляться якраз Европою. Ті, що вдають Американців, не хочуть знати за старий край, а родовиті Американці хочуть знати все про старий край. Ті, що вдають Американців, не хочуть знати про ніяку другу культуру, як тільки про американську, а тут найкращі подвижники американської культури цікавляться усяким проявом культури. поза Америкою та хотіли би пізнати її та засвоїти те, що ті, котрі вдають Американців, відкидають. І так знова виринає питанне; що таке Американець? В чому суть американства?

„В що вірить Американець?"

Американський критик Стюарт П. Шермен пробував свого часу відповісти на се питання. Він ставив собі питання: „В що вірить Американець? Подивімся на нарід так, як він є. Змалюймо його так, як він є, і розкажім, як він заховується. Не вважаймо ніякої річи за маловажну, за понижаючу".

Щоби відповісти на се питання, Шермен поставив собі таке мірило: Віру маси народа пізнати по тому, на що народ платить радо свої гроші. Отже спитаймося: На що вони видають радо свої гроші? — а дістанемо відповідь: у що вони тзердо вірують.

Перший артикул американської віри: Чистота.

Взавши собі таке мірило, Шермен приходить до переконання, що найпершою признакою Американця є чистота. В порівнанню з не так уже давним часом Американець видає нині великі суми на „пломберство", на купіль, на мило, на все те, що потрібне для вдержання чистоти. Чистота се його віра. Американець вірить, що йому треба бути чистим. Він може сказати, переповідаючи відому пословицю: Як ти чистий, то ти чистий з усею Америкою; як ти брудний, то ти брудний самий. У сьому огляді Американці подібні до Анґлійців, котрих письменник Кіплінґ завважав, що всі Анґлійці, котрі дістали в часі війни хрести Вікторії за воєнну відвагу, відзначалися надзвичайною чистотою.

Дбайливість за здоровля.

Коли переглянути буджет американської родини, то побачимо, що другим артикулом віри Американця є його дбайливість за здоровля. Він видає богато на лікаря, на дентиста, на ліки, на лікарські оглядини, на ґімнастику, котра поправляє всякі тілесні хиби, словом, на все, що помагає удержати краще здоровля.

Американець у тому огляді поробив величезні поступи. Він не лишень, що закидає ходження до ворожок підчас недуги. Він кличе лікаря, і то не тільки в час недуги, коли брак здоровля його припікає, але й поза недугою. Він знає вагу правильних оглядин свого тіла, щоби запобігти недузі. Він вірить у здоровля й молодість. Він старається вдержати як найдовше й одно й друге.

Се видно також і по тому, на які ціли йдуть великі жертви американських міліонерів. Між тими жертвами одно з перших місць займають записи на боротьбу проти пошестий, як жовтої фебри, проти таких недуґ, як сухоти, рак.

Третий артикул віри: Освіта.

Далі Американець видає великі суми на освіту. Держави й міста видають міліони на школи. Приватні люди видають теж міліони. Американський народ хоче вчитися. Американський народ дивиться довкола, де й чого можна би навчитися і зараз учиться. Він ходить до школи, молодий і старий. Він купує книжки, ґазети. Він ходить на віча, збори, щоби вчитися. Він не стидається довідатися чогось нового. Він вірить в те, що кождий повинен старатися стати інтеліґентним чоловіком, і він старається стати ним як найскорше. І інтеліґентні люди ведуть у них провід у всіх справах.

Віра в розголос.

Американець вірить, — бо видає богато гроша, — в розголос. „Поблиситі" — се теж один з артикулів його віри. Оголошує себе однаково бизнесмен і президент републики й провідник. Кождий хоче стояти перед цілим народом, на очах усіх. Він вірить у те, що публична опінія має великий і корисний вплив на уформовання характеру людини. Тому він вірить у те, що кождий чоловік не повинен стидатися станути перед людьми публично. Хай люди знають його діла, і хай усі його судять.

Автомобіль як частина віри Американця.

Великі суми видає Американець на автомобілі. Се показує, що він вірить у подорож і то скору комунікацію з місця на місце.

Тепер він починає літати. Скорість у воздусі буде ще більша. Не знати просто, до чого доведе ся віра Американця в скорість перевозу.

Особиста свобода.

Нині ціла Америка пє, і то пє, хоча закон забороняє. Чому вона пє? — питається Шермен. Він каже, що Америка пє тепер більше, як пила передтим, бо Америка вірить у свободу людини, бо вона вірить, що в деякі справи уряд не повинен мішатися, що уряд не все може казати людині не робити сього або онтого, хочби се могло пошкодити людині.

Се так, як з автом. Хоч авта вбивають річно по кількадесять тисяч людий в Америці, Американець їздить далі, бо він вірить у скору комунікацію; хоча „гуч" убиває богато людий, він пє його далі, бо він вірить у свободу бути тверезим або пяним.

Тут відразу видно суперечність між двома артикулами. Коли Америка має подорожувати скоро, то вона повинна дивитися за те, щоб автомобілісти були тверезі, а не пяні. Ся суперечність дуже важна для уформовання характеру.

Віра в забаву.

Коли подивитися, кілько Американці видають на спорти й забави, на бейзболи, футболи, перегони, ґімнастику й інші спорти, то не заперечимо, що одною з основних вір Американця є його віра в забаву. Він любить бавитися, він любить грати. Він видає на гру й забаву великі гроші, і видає їх радо.

Се має велике значіння для виховання характеру людини, і Американець ріжниться від богато іміґрантів якраз такими признаками характеру, які виходять з його любови до гри.

Щоби бути добрим грачем, треба бути між инчим тверезою людиною. Значить, віра в особисту свободу, яка доводить Американця до пиятики мимо прогибіції, противиться його вірі в гру. Знова противенство, подібне до противенства між вірою в скору комунікацію та особисту свободу. Таких противенств є певно богато. І Американцеви нераз приходиться вибирати між ріжними становищами. Чи треба йому їздити чи вчитися? Чи важніща чистота тому чи автомобіль? І таке инче. З сеї боротьби між тими основними вірами виробляється американський характер. Боротьба буде тоді найкраща, як вона видасть людину здорову, чисту, інтеліґентну, готову до забави, до оборони особистої свободи, готову виставити себе на критику всего громадянства. Не кождий Американець наближається до сього ідеалу, але література й штука змірає до ідеалізовання сього характеру. Коли американське життя поможе людям того рода вести американський народ, то американська культура оправдається, а Америка зробить великий вклад у скарбницю загально людської культури.

Д-р Остап Грицай.

З ФРАНЦУСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нові напрями. — Останній роман Кльода Ане: "Mayerling". — З найновіших публікацій про Ж. Клемансо.

(7)

Колиб Ане був хоч трохи основніще прослідив літературу до своєї теми, він певно не виписувавби таких зворушливих фраз про події, в суті речі незбагнені, страшні й демонічні, але для яких в нього, на перекір тому, що він модерний тай ще французький письменник, немає глибшого зрозуміння, бо не дістає йому знання епохи, простору й головних осіб нашої події. Ще найкрасше схарактеризував Ане старого Франца Йосифа і життя в цісарськім палацу (I/2) — тут його талант зазначується доволі помітно. Але нпр. сцена, в якій Ане велить стрінутися цісаревій і Вечері в комнаті Рудольфа (III/4), сфантазована автором з такою наївністю, з таким незнанєм способу життя і характеру цісаревої Єлисавети, що нашому читачеві доводится криво посміхнутися... Гей, гей, аж від Француза довідується нині колишній габсбурський вірно-підданець, яким то янголом була прекрасна Єлисавета, і з яким материнським чуттям відносилася до безталанної баронеси вона, Єлисавета, про яку в Відні тямлять ще нині дуже точно, якою невмолимо жорстокою виявилася вона проти матери жертви, баронової Гелени Вечери. Таких кумедних вигадок є в романі Кльода Ане більше, і я їх собі поясняю тільки тим, що Австрія для пана Ане це екзотичний край, про який вільно трохи пофантазувати. Бо й деякі вулиці тут подано мильно, деякі імена поперекручувані й деякі подробиці невірні (нпр. лакей Рудольфа, Льошек, в Ане старий дід, підчас коли в дійсности це був молодий парубок і т. ин.).

Словом:

Доводиться поґратулювати панові Ане тих читачів, яких аплявз допоміг його книжці про Рудольфа й Вечеру дочекатися вже 17-го видання. Це якісь дуже поблажливі читачі!

Але тепер звернімся до чого иншого.

3.

Я хотів ще кількома словами згадати про найновіші публікації, присвячені памяти великого французького діяча й державника, **Жоржа Клемансо,** про якого я свойого часу подав в нашій „Свободі" декілька заміток в окремій передовиці. Ця людина, яка в девятім десятьліттю свойого життя, після 60 років найтяжчої державницької праці для добра франції, після всесвітно-історичної ролі, відограної Клемансом в останній світовій війні, почувала ще в собі силу писати й видавати ріжні літературні твори, зриватися до праці у другу годину по півночі, бавити своїх гостей цілоденними розмовами такої глибини, що можна з тих розмов зложити цілі ряди книг — ця надзвичайна людина, кажу, живе ще завжди у свідомости культурного світа сьогодня і завжди ще очаровує його силою своєї імпозантної живучости. Французи вміють красше дбати про вшановування памяти своїх великих мужів, ніж нпр. ми, Українці. От не минув ще й рік від дня смерти Жоржа Клемансо (25. XI. 1929), а вже на французькім книгарськім ринку появилося багато, почасти дуже цінних творів про нього, які дають нам змогу заглянути в найглибші глиби тієї чудної душі. Побіч ряду численних, здебільшого прегарно ілюстрованих моноґрафій великого державника, які поодиноко вичислювати тут не місце, я згадаю як одну з найголовніших книгу Ж. Свареза під дещо дивним наголовком, а саме: „Гордовите життя Ж. Клемансо", а далі твір Рене Бенжаме: „Клемансо на відставці", дві книжки Ернеста Марте: „Мовчанка К.'а" та „Клемансо, змальований сам собою", та як твір самого Клеманса його мемуари з війни п. н. „Велич і халепи одної перемоги". — Твір Свареза це велика біоґрафія, яка приносить багато невідомих досі детайлів особливо з періоду парляментарної діяльности Клеманса, між иншим відносно становища його до відомого процесу Драйфуса. Але я сказавби, що хоч і яка обємиста й цікава книжка Свареза, то вона не вводить нас в окол духовости Клеманса так близько, так безпосередно, як твір Бенжамена **("Clemenceau dans la retraite")*).** Автор, молодий французький письменник, розмальовує нам тут один-одинокий день гостини в старого Клемасна, в його затишній вандейській посілости Венсан-сір-Жар, куди Бенжамен прибуває враз з двома приятелями Клеманса та за їх протекцією. Бо до Клеманського хутора дістатися таксамо тяжко, як і не легко добитися авдієнції в нього і в Парижі, коли він тут принагідно зявиться. Клемансо в поведенню з людьми скінчений ґбур, страшенно злобний іронік, говорить кожному в очі те, що думає про нього і не подарує нещасному гостеві і найприкрішої дотинки, коли вона в нього на язиці. Як у продовж своєї державнотворчої діяльности в парляменті та в бурунах світової війни Клемансо був той европейський дипльомат, який з традиціями гладкої дипльоматії не мав властиво нічого спільного, вводив в мову дипльоматії стихію брутальної правди та вислови щирого, безпосередного почування, так у своїм приватнім життю він отвертий до жорстокости, ненавидить чемність прилизаної фрази, являється світові в кожну хвилю тим, чим він, Клемасно, є в дійсности, і примушує так і стрічну собі людину бути і проти нього зовсім отвертою і щирою. Нехай, що тут і там та вольнодумність Клеманса є просто обидлива, так, що навіть Бенжамен, для якого Клемансо є трохи не пів-божеством, мусить раз назвати тон, в якому Клемансо говорить до нього, імпертинентним (а Бенжамен сидить же за столом як гість Клеманса!). Коли відчислити ті — не такі то вже й численні! — хвилі, в яких старий, „тигр", справді з безоглядністю хижака наступає на свойого спів-бесідника, то безумовна отвертість Клеманса в поведенню з кожною, нехай і з найвисше поставленою людиною, має в собі щось цінне взірцевого й повчаючого для кожного з нас. І так само є неохота до пустомельства чемними фразами та до зайвого говорення взагалі. — „Я не хочу більш говорити, я хочу працювати", — каже він гостро до Бенжамена підчас перших відвідин цьогож у нього, а опісля: — „Коли побачимося? Лишіть мені мою весну: Я працюю так радо, коли дні стають довші, — і лишіть мені й літо: я люблю працювати, коли ночі такі ясні. Так виждемо до осені..." (ст. 18/20). Як бачимо — Клемансові не спішно сходитися на балачку навіть з такою людиною як Бенжамен про якого він знає, що Бенжамен хоче написати про нього окрему книжку. Йому й не спішно вислухувати й нічиїх похвал ні комплементів і він випрошує собі це в кожного з усею безоглядністю (ст. 16). Тому всяка розмова з ним мусить ставати суворо річева, і в кожній розмові він завжди і майже ввесь час має провідне слово, не тому, начеб це самозрозуміла прероґатива Клеманса з рації його достойного віку, а тому, що цей дідусь уміє говорити про все з найбільшим знанням, з позавидування гідним темпераментом та скрізь з гострим намічуванням своєї думки. І тому розмови з ним такі важні для співбесідників і для сучасних і для культурного світі взагалі, що можна їх рівняти з цього погляду ще хіба тільки з розмовами старого Ґете, Шопенгавера, Бісмарка і Толстого.

(Кінець буде).

*) Paris, Librairie Plon, 1930.

Не на свій кошт.

Жених (телефонує до своєї нареченої): — Гело! А як ти любилаб вечеряти зі мною нині вечером?

Вона: — Булоб дуже приємно.

Він: — Коли так, то перекажи своїй мамі, що я там прийду.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ У ВІДПОВІДЬ П. БОНДАРЕВІ.

Дуже мене дивує, що такий критик як пан Бондар не може зрозуміти, що я не писав проти критики, а тільки проти тієї неправди, якої допустився п. Бондар підчас критикування мене й моєї праці. Критика правдива, підставна, а не брехлива, демагогічна лайка, конечно потрібна в людському життю. Колиб не було такої критики, то не булоб жадного поступу ні в штуці, ні в інтересі, чи в інших ділянках громадського життя. Я не противлюсь правдивій критиці й радію тому, що мою працю критикують і добрими порадами допомагають піднести на вищий рівень наш танок для слави й добра українського народу.

Таких критиків я слухав і буду слухати, а таких людців, що тільки своєю зарозумілою й безпідставною критикою причиняються до нищення всяких проявів українського відродження, я ніколи не слухатиму.

Пан Бондар доказує, що в американських школах діти, що хотять, то й роблять і на них учителі не кричать і їх не карають. Шкода, наскільки не помиляюся, то пан Бондар не учився в таких, а тоді певно знавби, як поступають з неслухняними учнями. І коли пан Бондар хоче докладніше довідатися про навчання й виховування дітей, то нехай запитається тих, котрі училися й тепер учаться.

А коли це його не задоволить, то раджу п. Бондареви наново стати учнем в американських школах і тоді буде лiпше знати, чи його оборона пияків, картограїв, неслухняних учнів є на місци й має будьяке оправдання. Щодо творення балету й оброблення народніх танків, то не буду у Вас брати лекцій тому, що є більше авторитетних людей в українській штуці ніж Ви.

На закінчення відповіді скажу п. Бондареві, що критикувати багато лекше, ніж працювати на занедбаній ниві української штуки.

Однак, наскільки мої сили позволять, я дальше працювати буду й іти сим тернистим шляхом, по котрому йшли вірні сини українського народу, не звертаючи уваги на ті колоди, які п. Бондар і подібні йому кидають мені під ноги й почасти причиняються до нищення мене й підкопують довіря загалу, що шкодить нам загально як нації дуже багато, як морально так і матеріяльно.

Але це мене не зупинить в моїй тяжкій праці для добра української молодежі і її батьків. Для добра загально-української справи буду старатися чесно працювати й вірю, що український танок, як і пісня, причиниться багато до запізнання з українським іменем, що в даний час поможе воскресенню вільної, соборної української держави.

В. Авраменко.

ДИСКУСІЇ НЕ НА ТЕМУ.

Пишучи перші свої замітки з приводу української штуки в Америці, я хотів викликати ширшу дискусію в цій справі, а не виключно зупинятися на танках В. Авраменка. Та сталося так, що наші хормайстри, театральні аматори й інші діячі мистецтва не виявили зацікавлення. Лише один В. Авраменко виступив в обороні своєї діяльности. Та він звів усю полеміку зі мною лише до вузеньких меж звичайної балаканини на тему, чи в американських школах послугуються такими методами навчання, якими послугується п. В. Авраменко.

Я підносив пізніше багато інших сторін діяльности п. В. Авраменка, які мають загальне значіння, як наприклад:

1) Чи є вмістні й пожиточні для української штуки й для художніх виступів політичні промови п. В. Авраменка, які він виголошує підчас лекцій, чи художніх виступів?

2) Чи є корисно для української штуки й для українського народа нападати й ображати український загал, який не є присутнім на лекціях, чи виступах п. В. Авраменка, особливо, коли це робиться в таких загальних формах та реченнях, яких вживає п. В. Авраменко?

3) Чи треба обєднання шкіл п. В. Авраменка з іншими українськими мистецькими організаціями на місцях і також обєднання діяльности п. В. Авраменка з мистецько-музичною й театральною централею в Америці?

4) Чи треба точно означити роботу п. В. Авраменка, або в напрямку створення українського балету, або в удосконаленню українських народних танків. Чи далі маємо говорити лише про балет, а показувати тільки народні танки?

5) Чи треба розробити теоретично й історично український танок, чи може вдоволитися тим, що досі зоблено на сьому полі та признати всякого, що хоче йти далі за кириника й розбивача роботи п. В. Авраменка?

6) Чи треба, щоби п. В. Авраменко до навчання в своїх школах примінив модерні методи навчання дітей, приняті в загальних школах і чи це причиниться до успіху навчання танків і до збільшення учнів у його школах?

П. В. Авраменко відповідає тільки на це останнє питання. Він боронить старі методи навчання й каже, що й Американці вживають їх у своїх школах. Він мене посилає про це переконатися до американських шкіл, хоч і сам в них не був.

Я далі стою на цьому, що американські вчителі не лають дітей та їх батьків. Українські діти в американських школах будуть знати, хто каже правду; я чи пан Авраменко.

Отсе одинока точка, на яку відповідає п. Авраменко. Не відповідаючи на інші мої запитання та суггестії, він зате вживає цілої низки особистих нападів на мене. Я на них відповідати не буду, бо особиста справа для мене не важна. А всеж, коли В. Авраменко не поставив справи в усій її повноті, я хотів би почути голос Українців, які беруть нашу національну штуку в ширшому розумінню й значінню її.

Бо можна й треба говорити не лише про танки, але й про наші хори, нашу музику, театральні вистави та взагалі про наші художні виступи не лише перед українським загалом, але й перед чужинцями. Ми знаємо добре, що помимо всіх нагород, які ми одержуємо за свої художні виступи, ті виступи не часто задовольняють нас, самих та далеко не дають того, що може й повинна дати українська штука в скарбницю людства, навіть з нашими силами на еміграції.

І. Бондар,
Ню Йорк, Н. И.

„Я обурена безмежно! Ваш лист непристойний і безсоромний. Відсилаю вам його назад не читавши зовсім!"

ВИВІВ ДЯДЬКА НА СУХЕНЬКЕ.

Колись, ще як Ляхи орудували Україною і забивали на макуху православний люд, якесь нещасне село прогнівило свого пана-магната. Не замислився магнат, що йому робити з непокірними хлопами, і звелів зібрати селян та десятого одшмагувати канчуками.

Набігли на село, неначе татарва, челядинці панські, котолупи, зігнали нарід на майдан і стали розставляти бідолах в одну стрічку. Як вже витяглась чимала стрічка, один парубок, мабуть спритний, зараз побачив, що не минуть його канчуки, бо стоїть з краю двацятим. Озирнувся він у другу сторону, здовж лінії, дивиться, аж дядько стоїть в калюжі, — зраня, бачите, дощик ішов, так в ложчину і натекла вода. Однак зараз догадівся, що минає його десяток.

— Дядьку, а дядьку! — гукнув до нього парубок. — Чого се ви стали в багні, чоботи покаляєте. Воходьте на сухеньке.

— Деж теперечки — озвався дядько — шукати того сухенького; стій там, де доля тебе поставила.

— Та нічого й шукати, ставайте, де я стою, — відповів парубок.

— Добрий у тебе племінник, — озвались деякі з людей, — за дядьковими чоботами забує і про свою шкуру.

Дядько подякував племінникові та й став на його сухеньке місце, а як дійшла до нього черга, на тим сухенькім і завдали йому мокрої.

З сього припадку і виробилася приказка. Як хто кого одурить, то й кажуть: „Вивів дядька на сухеньке". А як трапиться чоловік, що чужими руками жар загрібає, то знов кажуть: „Отсей чоловік виведе дядька на сухеньке!"

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Ев. Чикаленко.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ.

(4)

22) В наддніпрянській літературній мові відмінюють чужоземні призвища тільки ті, що кінчаються на співзвуки: „Я читав Шекспіра, Шілера; а тих, що кінчаються на голосозвуки, не відмінюють: „Я читав Гайне, Дюма і т. д. Так само Галичане за Поляками кажуть: Я люблю **Толстоя**, коли треба говорити — Толстого, як говориться не Горкія, а Горкого.

23) На Великій Україні не кажуть: „Се дерево є високе"; „**він є робітником**". А кажуть: „Се дерево високе"; „він робітник, а був хліборобом".

24) На Україні ні народ, ні письменники не вживають таких популярних в Галичині слів, як: видіти (бачити), отвирати, отворити (відчинити), сейчас (тепер, зараз) та єсли (коли, як-що).

25) Ще треба сказати про прислівник зараз (на Полтавщині — зразу), про який вже писав М. Левицький (ЛНВ 1909 т. 3) і який в народній мові вживається тільки в значінню — в сей мент, в ту хвилю, миттю (по німецькому — sofort, sogleich). Напр.: „зараз іди до дому! От, скінчу й **зараз** прийду". Наддніпрянські газетярі, слідом за Росіянами, а за ними і деякі Галичане почали надавати прислівникови **зараз** і значіння — тепер, нині, в (під) сей час (itzt). Напр. пишуть: „**Зараз** небезпечно подорожувати залізницями, бо **зараз** по всій Европі страйки". По українському се речення треба висловити так: „**В сей час** небезпечно подорожувати, бо **тепер** скрізь страйки".

26) Так само почали у нас заводити в літературну мову базарне слово **загодно**, перекручене українськими перекупками московське — **угодно** (сколько угодно, когда угодно — скільки захочеш, коли схочете).

27) Приіменник **після** і **по** Наддніпрянці вживають иначе, як Галичане. Галичане кажуть: **після** мого бажання; **після** припису, **після** умови. А Наддніпрянці кажуть: **по** припису, **по** умові, **по** мойому. Коли якось в „Ділі" один письменник висловився так: „Після мене Толстой є найкращий світовий письменник", то це не мало насмішило Наддніпрянців, бо це визначає, що той письменник вважає себе за першого, а Толстого вже за другого за ним, або після нього.

Приіменник **після** на Україні вживається тільки в значінню потім, коли минеться: **після** обіду; **після** війни; **після** смерти, хоч кажуть і **по** обіді, **по** смерти, **по** війні. „З точки видження" або российский вислів — „На всякий случай" (на випадок, все таки, про запас, тимчасом) Галичане змішують з російським-же виразом — „Во всяком случаѣ" (в кожнім разі, напевне), а через те й друкують в своїх часописах такі незрозумілі сміховини: „Мимо нелюдського терору, повстання на Україні на всякий случай (випадок) не зменшуються", що має визначати, що „не дивлячись на терор, повстання на Україні все таки, або тимчасом не зменшуються".

28) До якого непорозуміння може привести маленька ріжниця в мові, видно з такого випадку, який може послужити темою для гумористичного оповідання.

Наддністрянець запропонував Наддніпрянцеви за його перстень — „тисяч сто корон". Наддніпрянець був здивований і вражений; він певний був, що йому пропонують 100 тисяч корон, бо на Україні вираз „тисяч сто" визначає суму не 1,100, а більш-менш близьку коло 100 тисяч, а коли хотять визначити суму 100,000 певно, то кажуть: „стотисяч". А як-би Наддністрянець висловився не з польська, а сказав, що дає тисячу сто корон, або по „хлопському" — одинадцять сот, то не булоб ніякого непорозуміння, бо так само говорять і над Дніпром.

Деякі з виписаних мною слів та форм вживаються і галицьким народом і тому вважаються за свої, але коли їх нема у Наддніпрянців, а є у Москалів чи у Поляків, то лїпше їх не вживати у літературній мові. Наприклад: Видіти, отвирати, сейчас, если. Навпаки, слова й форми, яких нема у Наддніпрянців і нема у Поляків чи Москалів, а є тільки в якомунебудь куточку нашої землі, то такі провінціяльні форми й слова, на мою думку, требаб заводити в літературну мову, щоб збагатитися. Наприклад, у карпатських верховинців є багато слів, яких нема в народі на долах України і коли вони не позичені з сусід, то такими словами варто булоб користуватись. Напр.: Кирнити (запечищувати морально), сокотити (берегти), минатися (вмирати).

Так само й з формами. Наприклад форма будучности — „ходити-му, робити-мем" збереглась у нашого народа тільки на лівобережній Україні та в Гуцульщині (му-ходити, мем-робити); нема її ні в Поляків, ні в Москалів, то цею формою треба булоб користуватись як найширше, бо вона надає нашій літературній мові національного характеру.

Взагалі требаб подбати про чистоту, народність галицької літературної мови й обєднання її з наддніпрянською.

Але від робітників щоденної преси не можна вимагати того, бо в умовах газетної праці, без спеціяльного коректора мови, дуже тяжко стежити за її чистотою. А все таки і в щоденній пресі можна без всяких труднощів позбудись принаймні хоч отих осоружних: пятнистий, независимий, занимати, обнимати, принимати, опрокинути і т. д., які нам, Наддніпрянцям, просто душу вивертають, бо нагадують той жаргон, яким говорили на Україні за царських часів унтер-офіцири, нижчі поліціянти та льокаї з „малоросів", які хотіли показати, що вони люде освічені й нічого спільного не мають з простими „хахлами"-мужиками.

Єж у нас свої, всім відомі слова: плямистий, незалежний, займати, приймати, обіймати, звалити і т. д. Я розумію, що треба позичати і пристосовувати чужі слова, яких нема у свого народу, але на що брати чужі — коли є свої? Так наче є свідоме бажання витворити якесь малопольсько-суздальське язичие, щоб відокремити інтелігентську мову від „хлопської", до якої здавна багато галицьких інтелігентів ставиться з якоюсь наче погордою.

А коли се засмічування суздальщиною робиться несвідомо, то треба завдати собі труду і занятися чищенням та обєднанням нашої літературної мови. Тижневі часописи та письменники, що випускають свої твори окремими книжками, повинні-б подбати про се як найпильніше.

А на послідок скажу, що коли ми не будем ділитися мовою на Галичан та Українців, то як-би доля не ділила, не краяла нашу територію, а ми таки зеднаємося колись в одну Українську Державу.

(Конець).

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ.

Не маючи змоги представити всім членам Української Стрілецької Громади касового звіту У. С. Г., бо на зізд трудно всім приїхати, отсим подаю до загального відома стан каси У. С. Г. за рік 1929/30, і за біжучий рік до 1-го серпня 1930.

Як видно із звіту, всі гроші, які були прислані до каси У. С. Г., з призначенням на якусь краеву установу, У. С. Г. точно їх туди висилала. Розуміється, вислано значно більше від того, що було прислано.

Колиб кому з членів У. С. Г. звіт в дечому був незрозумілий, то прошу звернутись до скарбника У. С. Г. за виясненням.

СТАН КАСИ У. С. Г. ВІД 1-го МАЯ 1929 ДО 1-го МАЯ 1930 РОКУ.

ПРИХІД:

Інваліди:		
Стрілецький Гурток ч. 7	125.50	
„Америка"	24.70	
Збірка В. Петрусика на весіллю М. Винника	18.00	
Незнана жертва	5.00	173.20
Вкладки від членів		84.55
Із Стрілецької вечері в часі зїзду 1929 р.		200.00
За Календарі Червоної Калини:		
Н. Ворончак, Філаделфія	82.50	
о. Д. Добротвір, Майнерзвіл	15.00	
П. С. Куропась, Шікаго	75.00	
о. М. Кінаш, Елізабет	20.00	
В. Кедровський	100.00	
Теодозій Каськів	25.00	317.50
На Боевий Фонд:		
С. Лев, Філа., збірка на бльочки	23.00	
І. Банах, Філа., розпрод. карток	4.65	
Т Свистун, розпрод. Сурми	7.00	34.65
Дохід з Листопадового Свята:		
Пластуни	50.00	
Боевий Фонд	25.00	
Інваліди	25.00	100.00
Дохід з балю Жіноч. Тов. при У. С. Г.:		
Для Пластунів	50.00	
Для Рідної Школи	25.00	75.00
Ріжні дрібні приходи		239.51
З переносу з 1928/9 року		444.97
Разом прихід за 1929/30 рік		$1,669.38

РОЗХІД:

Вислано до Рідного Краю:		
На Дім Інвалідів	192.45	
Для Пластунів	160.00	
Для Рідної Школи	80.00	
„Червоній Калині" за календарі	303.00	735.45
„Америка" за крукарські роботи		62.00
Стрілецька Вечера в часі зїзду 1929 р.		282.91
Почтова скринка		16.00
Горож. Клюб за уживання льокалю		15.00
Шафа на книжки		10.00
Союз Старшин в Німеччині за відзнаки		100.00
На Боевий Фонд і Сурму		67.00
Розбудова Нації		6.00
Репях		2.20
Фотографія гуртка ч. 1 і Управи У. С. Г.		20.50
Запомога стрільцям		25.00
Видатки з приводу гостини полковника К.		20.00
Цло за календарі		9.10
Ріжні дрібні видатки		47.35
Ввесь розхід за 1929/30 рік		$1,418.51

БІЛЯНС:

Прихід	$1,669.38
Розхід	1,418.51
Остае готівки	$ 250.87

СТАН КАСИ У. С. Г. ВІД 1-го МАЯ ДО 1-го СЕРПНЯ 1930.

ПРИХІД:

Із Стрілецької вечері в часі Зїзду У. С. Г. 1930 року		217.40
Стрілецький Гурток ч. 4 в Пітсбурґ:		
на інвалідів		43.00
на Боевий Фонд		43.10
За календарі Червоної Калини:		
Микола Ворончак, Філаделфія, Па.		37.00
Йосиф С. Луцейко, Дітройт		50.00
Із членських вкладок		13.15
Ріжні дрібні приходи		4.00
З переносу з 1929/30 року		250.87
Прихід за май, червень і липень 1930		$658.52

РОЗХІД:

Стрілецька вечера в часі зїзду У. С. Г. 1930		201.85
Стрілецький Гурток ч. 4:		
для інвалідів	43.00	
на Боевий Фонд	43.00	
Д. Перчак	5.00	88.00
Горож. Клюб за уживання льокалю		25.00
Почтова скринка		4.00
„Америка" за роботи		18.00
„Дніпро" за друкарські роботи		13.00
За Літопис Червоної Калини		10.00
Видатки на видання Альманаха		20.00
Дрібні розходи		15.90
Разом розхід за май, червень і липень 1930		$398.75

БІЛЯНС:

Дохід	$658.52
Розхід	398.75
Остає готівки	$259.77

Теодор Свистун, скарбник У. С. Г.

Прошу адресувати: Theodore Swystun, c/o Ukrainian Legion, P. O. Box 578, Philadelphia, Pa.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Величавий ювилей громади.

Українці в Америці завели добрий звичай у звеличуванню важніших подій у життю товариств і громад ювилеєм.

На такі свята приїжджають звичайно гості з сусідних громад і такі свята являються обеднуючим цементом, який затісняє товариський звязок між поодинокими нашими громадами і товариствами.

Звичайно в такі хвилі затихає партійна чи товариська ворожнеча й люде сходяться разом і разом веселяться та разом набирають духа до дальшої праці. Це було й причиною, що українська церковна громада в Перт Амбой рішила відсвяткувати 22 річницю заснования громади, яка припадала на день 22. серпня.

Разом з тим рішено відсвяткувати хвилю побіди громади у її боротьбі за власність і посідання церковного майна. Боротьба та закінчилася побідою головно завдяки солідарности і свідомости громади.

Рішено відбути величавий похід через місто, щоби пригадати населенню за істнування української громади та заманіфестувати свою солідарність і національну силу.

В день свята виглядало зрана так, що походу не буде, бо небо було захмарене й дощ покрапав. Та згодом вияснилося небо й була надія, що все піде добре.

Почали збиратися Товариства, Братства, Сестрицтва й шкільна молодь, всі з прапорами і синьо-жовтими відзнаками. В годині 9.30 рано рушили вони походом при звуках української банди до Сентрал Рейл Род стації, де вже ждали на них запрошені околичні Т-ва: з Нюарку, Н. Дж., Т-во „Тернопільщина" і Т-во „Хмельницького", з Раритан, Н. Дж. „Б-во св. Михаїла" з Савт Плейнфілд, Н. Дж.: Т-во „Просвіта" і Т-во ім. Ів. Франка. З Перт Амбой, Н. Дж.: Б-во „св. Кирила і Методія", від общ. Р. Б., з Картерет, Н. Дж.: Т-во „Січ", з Алентавн церковна громада з своїм пахором о. Й. Пелеховичем, з Ню Бронсвік, Н. Дж.: Т-во „Запорожська Січ", з Менвіл, Н. Дж.: Т-во „Тараса Шевченка" і много поодиноких членів. З Картерет, Н. Дж., прибула делегація від церк. громади, а також прибула делегація з Порт Джарвес, Л. Ай., Н. Й.

Звідтам рушив похід головними вулицями міста й прибрав такий величавий вид, якого мешканці Перт Амбою, не памятають від ряду літ.

Дорога, куди йшов похід, вела й попри польський костел, де в тім часі була зібралась велика громада Поляків, які зі здивуванням приглядалися нашому походови.

По тім, що вони бачили, хіба вже не відважаться більше писати в своїй місцевій газеті „Амер. Поляк" про Українців, як горстку незорганізованих бунтівників, як це досі писали.

Похід удався до української церкви, де на церковній площі відбулася Соборна Служба Божа, в часі якої виголосили проповіди на релігійно-патріотичні теми: о. Пелехович і о. Лисяк.

По Сл. Б. похід удався до українського парку, при Стейт Стріт, де була перекуска. По тім відбувся в Українській Галі спільний обід, який розпочато молитвою за Україну. „Боже Великий" відспівав хор Бояна під дірігентурою Й. Букати, а гр. Іван Романець відспівав два барітонові соля при акомпаніяменті фортепяна п-ни О. Ваверчак і скрипки п. Січки, за що гості нагородили їх гучними оплесками.

Підчас обіду виголосили запрошені гості цілий ряд промов у народньо-організаційнім дусі. Говорили слідуючі гості: о. Й. Пелехович, о. д-р Й. Жук, гр. Іван Галичин, п-на Іванна Скубівна, гр. В. Білоруський, о. Н. Підгорецький і гр. Н. Н. з Нюарку, Н. Дж. На це свято прибули: міський урядник, д-р Урбанський, комісар поліції, й сенатор Квін, які в часі обіду забирали голос та висловлювалися з великою прихильністю про Українців.

Послідний з бесідників, о. Грушецький з Нантікок, Па., вказав на потребу збірки на У. В. О., на що присутні зложили $35, які вислано через „Обєднанне".

По обіді розпочався баль при грі добірної орхестри п. Січки. Молодіж і старші танцювали, а інші, чи то в галі, чи в парку, весело — як одна родина розмовляли і забавлялися.

Цей величавий день напевно залишиться в памяти місцевих громадян як і прибувших на це свято гостей. Буде він споминoм, а заразом і вказівкою, як треба організуватися і солідарно поступати у громадських і церковних справах.

Переведенням того ювилейного свята займався комітет, зложений з екзекутив місцевих товариств, братств і сестрицтв, якого головою був гр. Іван Ваверчак. Треба признати, що все було дуже гарно приготоване та старанно й уміло виконане.

Учасник.

—o—

СКРЕНТОН, ПА.

Нова українська газета.

З днем 1. вересня почала виходити в Скрентоні церковно-народна газета „Відродження". Редагує її колегія. Виходитиме раз у місяць.

З „Слова до Читачів" виходить, що часопис є органом „Української Народньої Церкви". Потребу появи часопису аргументується там між іншим ось як:

„Цеї газети потреба Українській Народній Церкві перше на те, щоби заспокоювала свої церковно-народні поступляти, а друге на те, щоби сказати цілій суспільности, хто ми, чого хочемо й за що боремося. А виясними нашій суспільности свою ідеольогію треба тому, бо нашу церковну громаду майже вся українська преса від півтора року побиває, приписуючи їй польонофільські тенденції, чи навіть згоду з Поляками".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу, дня 6. вересня, вечером, помер у Бофало **Матвій Лютий**, член товариства ім. Івана Франка, в. 299 У. Н. Союза. Походив з села Коропець, повіт Золочів. Вступив до Союза зараз по зорганізованю сего відділу, то є 1924 року. Був взірцевим членом товариства, за що мав пошану від усіх. Похорон відбувся у середу, дня 10. вересня, з церкви св. Николая при участи богато приятелів, як і членів тов. ім. Івана Франка.

Нехай тобі буде ся прибрана земля пером! В. Й. П.

І. С., секретар.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 21 вересня, в годині 5-тій ввечір, в гали Укр. Громади. Всі довжники мають вирівнати вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Всі члени мають бути на зборах або будуть карані після статута. Ціле літо проминуло, а тепер вибачення не буде. — Горохівський, предс.; Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 21 вересня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Домі, 847 N. Franklin St. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. На мітінгу будеться приймати нових членів. Кождий член повинен старатися привести нових членів, як також вписати свої діти. — Ілько Савчин, секр.

ПАСАЇК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 21 вересня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі, 237 Hope Ave. Довгуючих проситься прийти і вирівнати свої залеглости. Хтоб хотів вступити в члени нехай прийде та впишеться до товариста і до Союза, а спеціяльно на нові роди. — Вол. Лелет, предс.; Мих. Гуцалюк. кас.; Мих. Федорів, писар.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в пятницю, 19 вересня, в годині 7.30 ввечір, в домі тов. Головки. Проситься всіх членів і членкинь прибути на ці збори і вирівнати свої залеглости. Є також інші справи до полагодження. Дмитро Семенюк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20 вересня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі, 618 West Lackawanna Ave. Проситься членів явитись на означений час. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Р. Рубльовський, секретар.

СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й. Укр. Тов. Просвіта, від. 16, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 21 вересня, в годині 7-мій ввечір, в домі Тов. Просвіти. Всі члени відділу обовязково мають явитись на мітінг та вирівнати свої членські вкладки. Маємо нові справи до вирішення на сім мітінгу. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — А. Кашинський, предс.; С. Москаль, кас.; І. Брига, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться в неділю, 21 вересня, в укр. парохіяльній школі при церкві. Мітінг розпічнеться зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на означений час. Напоминається всіх довгуючих членів і членкинь, щоби вирівнали всі свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — П. Саламаха, секр.

Пантелеймон Романов.

СПЕКУЛЯНТКИ.

На двірці був стиск і метушня. Ставали в черзі перед касою. А що черга в простій лінії не могла поміститися в середині залізничого двірця, то закручувалася серпентиною по всій салі.

Чути було крик і плач немовлят, що їх мала на руках майже кожна жінка. Немовлята не знати чому вимково були дуже неспокійні.

А знадвору, під стіною двірця, на пероні стояв цілий ряд баб з дітьми на руках. Вони не тиснулися на двірець, річей ніяких не мали, краму також ніякого. Одначе довкола них товпилися люди, як довкола перекупок, що на двірцях продають яйця, ковбасу та хліб.

— Чого ви тут поставали? — скрикнув міліціонер. — Коли за білетами, то йдіть на двірець, бо як ні, то зараз розжену до всіх чортів.

Баби нерішучо, цілою юрбою пішли до двірця.

В салі роздався ще більший плач.

— А вони відкіля знову, хмара з ними обірвалася, чи що? — сказав робітник з мішком бараболь, що стояв на кінці черги, зараз біля дверей.

Якась молода жінка мала навіть двоє немовляток. Одно держала на руках, друге поклала в перинці, на долівці під стіною.

— Бачите, скільки наробили та тішаться... одною рукою не обхопиш. Чогож ти станула над самим ухом?

— А деж дінуся? А змовкнеш же ти, смерти на тебе нема! — скрикнула на своє немовля.

— Просто хмара з дітьми обірвалася. І відкіля це беретьcя? А то їх назбиралося, Боженьку! — Й усе з дітьми, всевсе з дітьми! Може ще білетів не вистане для всіх.

— Самособою. На око, половина лишиться до завтра. А ті, що з дітьми на руках, усі поїдуть — тим дають і без черги.

— Ах, Боженьку, коби я знала, то булаб забрала мою дитину — сказала жінка в кожушині.

— Попросіть, жінко, тих, що стоять під стіною.

— А дадуть?

— Чомуж би ні? Таж вони того лише прийшли.

— За гроші, серце, нині всього дадуть — сказав дідусь у сірих повстяниках (повстяних чоботах).

Жінка підійшла до тих, що стояли біля дверей, а коли вернулася, сказала:

— Хочуть чотири тисячі...

— Кари божої треба на них, учора брали лише по три — сказала бабуся.

— Завини кота в кожушинку та бери без черги, подумають, що це немовля.

— Це не зовсім певне, братіку, обманюють тепер.

— Я щойно бачив тебе, ти не мала ніякої дитини, — кричав біля каси міліціонер на бабу — відкіля тепер узялася?

— Відкіля? А відкіля діти беруться? — відрізала баба.

— Ну, хто з дитиною, хай підходить наперед.

— А то юрба ціла їх напхалася. І дістань тут білет. І відкіля це береться, ради Бога? Після війни так розмножилися, чи що? Просто, хмара дітей. Там стоїть якась стара-старезна — тай також із дитиною. Тьфу! Хто сподобав собі її, таж це вже божевільного треба.

— Тепер не перебірають.

— О, знову загнали під самі двері — сказав робітник і сплюнув.

— Візьміть, бадю, дитинку, то вас пустять без черги — сказала жінка, що мала двоє немовлят.

— А хай її чорти... щож, треба буде взяти. Скільки хочеш?

— Ціна всюди однакова: чотири. А в торговий день брамимемо по пять.

— Чомуж це така доріжня у вас? — сказав робітник. Поклав на землю мішок і став відраховувати гроші.

— Ну, що робити?

Робітник дав гроші та взяв дитинку на руки.

— А головку йому вище держіть.

І баба піднесла з долівки резервову дитинку.

— Ой, то ти маєш близнюки? — спитала сусідка.

— Ні, це братової. Занедужала, то я беру. Дві тисячі для неї, дві для мене.

— На спілку працюють... — моргаючи сказав дідусь.

— По чому діти? — пошепки питалися в юрбі.

— По чотири.

— А то раз!... Шкіру здирають, спекулянтки прокляті. Таж учора брали лише по три.

— По три... а по скільки хліб?

Сказилися, ні приступити до них. Тиждень тому я їхав з невісткою, то за пару пять тисяч платив, а тепер то Бог знає що...

— Так, діти підскочили в ціні — сказав дідусь, похитуючи головою. — Тепер, коли кому жінка добре старається, то лише згортати гроші.

— А хай вас... за десять хвиль усі розхопили.

— А ще добре, що це не торговий день, меньше людей їде, а то зле було би.

— А ось там якась крива прилізла з трилітнім. Якжеж таке чортеня брати?

— Як буде треба спішитися, то візьмеш.

— Що правда, то правда.

— Алеж бо і людей намножилося — говорив здивований міліціонер — поза чергою більше ніж в черзі. Деж ви вже закрутили того хвоста? Прокляті чорти! Викрутіть! Гей, ти, гарний пане, де пхаєшся не на своє місце! — скрикнув на робітника. — Відійди взад, тут баби стоять!

— Я з дитиною...

— А хай чорти... ну то стій.

— Чому його головкою вділ держиш, чорте якийсь! — скрикнула молодиця та підбігла до робітника. — А то дурні люди, начеб ніколи дитини в руках не держали.

— Що йому там, заплатив, то гадає собі...

Відчинили касу. Люди юрбою, захитавшися, потиснули вперед. Прибігла якась перекупка з бляшанкою, повертілася біля каси та пішла шукати кінця черги. Підбігла до неї крива баба з трилітньою дитиною. Перекупка взяла дитину на руки та хотіла вже відідати, та потім махнула рукою, загорнула хлопчика в хустку та пішла вперед.

— Позбулася свого? — співчуваючо спитала криву бабусю в хустці.

— Щойно тоді беруть, коли вже всі інші діти позабирають — сказала сердито крива баба. — У торгові дні то ще нічого, а в інші то не дай Боже.

— Затяжкий. Постояти з ним годину, руки зімліють.

— Ах, Боженьку, де мої діти?! — скрикнула молодиця, власниця двох немовлят.

— Тепер шукай добре. Недавно одній добре дісталося.

— Є, є, я тут стою! — озвався робітник, стаючи на пальцях у юрбі.

— А друге є там?

— Обоє здорові. Ми також маємо родину.

— Старайтеся, старайтеся, баби, для червоної армії! — озвався якийсь червоноармієць, глянувши на безконечну чергу жінок з немовлятами.

— Так, баби пішли по розум до голови.

Робітник купив білет і прийшов віддати дитину.

— А хай тебе чорти поберуть!... Цілу одежу запаскудив!

— Втрішся, невелика жура.

— Тут і старий так списався би, заки дочекається... що можна вимагати від дитини.

— Чия це дитина? — крикчала якась жінка та переляканa бігала з дитиною на руках. — Запалася в землю, проклята!

До кривої жінки підбігла перекупка, сердито віддала їй дитину та сказала:

— Чорта такого взяла я, не видають з таким. Лише чергу через тебе втратила я.

Дідусь у повстяниках глянув на неї та сказав:

— Ти готова би зятя взяти на руки та з ним прийти.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З пікніку на дім пластунів.

На пікніку укр. прав. церкви, який відбувся дня 31. серпня, зібрано добровільними жертвами $11, які переслано до Обєднання з призначенням на будову домівки Українських Пластунів у Львові.

М. Близняк.

ДИТИНА З ТРОМА НОСАМИ.

До положничої клініки старозаконного шпиталю у Варшаві привезено 37-літню Кайлю Каменевську. Вона вродила в клініці якесь чудовище. Каменевська, замужна від 15 літ, вісім разів привела на світ неживі діти. Цим разом думали, народини будуть щасливі — але народилася якась потвора. Є то дівчинка, важить девять фунтів, руки, ноги і тулів збудовані нормально, але лице пригадує бульдога. Широко розставлені очи, непропорціонально великі уста і три малі носи, все це надає дитині страшного вигляду. Тому, що уста ненормально збудовані, дитина не може ссати грудей. Лікарі віджівляють дитину штучно. Дитина є здорова, має апетит і плаче. Д-р Натансон відфотографував дитину при помочі рентґенівських промінів і так показалося, що будова черепу дитини пригадує голову бульдога або мопса, а дуже мало подібна на людську.

— Все приходиш до мене за грішми. Щастя, що маю лише тебе одного сестрінця.

— Справді? А я не такий сестрінець. Я був би щасливий, колиб мав кількох вуйків.

DO YOU KNOW WHY --- Father Never Has Any Money to Spend on the Kidlets?

Drawn for this paper By Frank Leet

